

EXPUNERE DE MOTIVE

la Legea pentru ratificarea Tratatului între România și Ucraina privind regimul frontierei de stat româno-ucrainene, colaborarea și asistența mutuală în problemele de frontieră, semnat la Cernăuți la 17 iunie 2003

La data de 17 iunie 2003, la Cernăuți, Președintele României, domnul Ion Iliescu, și Președintele Ucrainei, domnul Leonid Kucima, au semnat Tratatul între România și Ucraina privind regimul frontierei de stat româno-ucrainene, colaborarea și asistența mutuală în problemele de frontieră.

Negocierile pentru încheierea Tratatului privind regimul frontierei de stat româno-ucrainene au fost inițiate în anul 1998, în urma încheierii Tratatului cu privire la relațiile de bună vecinătate și cooperare dintre România și Ucraina (Tratatul politic de bază), semnat la Constanța, la 2 iunie 1997, și ale Acordului conex acestuia, încheiat sub formă de schimb de scrisori ale miniștrilor afacerilor externe ai celor două state, documente care cuprindeau dispoziții referitoare la angajamentul celor două părți de a încheia un tratat privind regimul frontierei de stat și un acord pentru delimitarea platoului continental și zonelor economice exclusive din Marea Neagră ale celor două state.

În ceea ce privește Tratatul privind regimul frontierei de stat, cele două documente încheiate în anul 1997 cuprind prevederi referitoare la obligația celor două state de a încheia un nou tratat pe baza principiului succesiunii statelor, conform căruia, proclamarea independenței Ucrainei nu afectează frontiera existentă între România și Ucraina, astfel cum este definită și descrisă în Tratatul dintre Guvernul R. P. Române și Guvernul U.R.S.S. privind regimul frontierei de stat româno-sovietice din 1961, precum și în toate documentele de demarcare corespunzătoare, în vigoare la 16 iulie 1990, data adoptării Declarației privind suveranitatea de stat a Ucrainei (art. 2 din Tratatul politic, art. 1 din Acordul conex).

Din anul 1998 până în prezent au avut loc 19 runde de negocieri, discuțiile desfășurându-se simultan, atât pe tema Tratatului privind regimul frontierei, cât și pe tema Acordului de delimitare. Ultima rundă de negocieri, desfășurată la Kiev, la 13 iunie 2003, a fost dedicată exclusiv parafării textului Tratatului privind regimul frontierei de stat.

Textul convenit corespunde principiilor dreptului internațional și obligațiilor asumate de cele două state prin instrumente bilaterale și multilaterale la care participă. Tratatul reglementează un regim al frontierei modern, în

conformitate cu standardele Uniunii Europene, având în vedere și faptul că frontiera româno-ucraineană va deveni în curând frontiera externă estică a Uniunii Europene și este deja frontiera răsăriteană a NATO. De asemenea, Tratatul cuprinde prevederi referitoare la adaptarea aplicării sale în funcție de acquis-ul comunitar relevant al Uniunii Europene.

În același timp, Tratatul oferă celor două părți garanții referitoare la eventuale corectări ale traseului frontierei, în funcție de evoluțiile obiective din zonele de frontieră, fluvială și maritimă.

Astfel, în ceea ce privește ultimul punct al frontierei maritime, se prevede posibilitatea modificării poziției acestuia în funcție de eventuale transformări obiective din regiune, astfel încât marea teritorială a ambelor state să aibă în permanență o lățime de 12 mile marine, conform dreptului internațional (Convenția de la Montego Bay din 1982 privind dreptul mării).

De asemenea, prin Tratat se înființează o Comisie mixtă de frontieră, având ca atribuții, printre altele, verificarea periodică a traseului frontierei de stat și întocmirea, pe baza rezultatelor acestor verificări, a unor noi documente de demarcare a traseului frontierei, în conformitate cu prevederile art. 1-4 din Tratatul privind regimul frontierei de stat româno-sovietice din 1961. Referirea la dispozițiile respective din Tratatul din 1961, care reglementează modul de corectare a frontierei fluviale în funcție de modificările naturale care ar putea apărea, pe baza regulii menținerii frontierei pe mijlocul șenalului navigabil principal – pe apele navigabile – și, respectiv, pe mijlocul pânzei de apă – pe apele nenavigabile, asigură respectarea intereselor părții române cu privire la regimul juridic al corectării frontierei în cazul unor astfel de evoluții morfologice naturale.

De asemenea, la articolul 1 din Tratat se precizează că frontiera nu se va modifica fără acordul părților, ceea ce corespunde cu Actul final al CSCE de la Helsinki din 1975.

În același timp, în conexiune cu problematica delimitării spațiilor maritime, încheierea Tratatului ar permite părții române sesizarea unilaterală a Curții Internaționale de Justiție pentru delimitarea spațiilor maritime, în cazul în care negocierile bilaterale pe această temă nu ar duce la rezultate satisfăcătoare într-un interval de timp rezonabil. Din rațiuni economice evidente, interesul principal al părții române este reprezentat de finalizarea cât mai rapidă a procesului de delimitare a platoului continental și a zonelor economice exclusive din Marea Neagră. În acest context, o eventuală sesizare a Curții Internaționale de Justiție în problematica menționată ar putea prezenta avantajul obținerii unei soluții echitabile, în deplină conformitate cu dreptul internațional.

Data fiind legătura care ar putea fi invocată de partea ucraineană între Tratatul privind regimul frontierei de stat și procesul de delimitare a platoului continental și zonelor economice exclusive ale României și Ucrainei în Marea Neagră, cu ocazia semnării, partea română a transmis părții ucrainene următoarea declarație:

„Partea română își exprimă speranța că semnarea astăzi, la Cernăuți, de către președinții celor două state, a Tratatului dintre România și Ucraina privind regimul frontierei de stat româno-ucrainene, colaborarea și asistența mutuală în problemele de frontieră va impulsiunea negocierile româno-ucrainene privind delimitarea platoului continental și zonelor economice exclusive ale celor două state în Marea Neagră, astfel ca și Acordul dintre Guvernul României și Cabinetul de Miniștri al Ungariei privind delimitarea platoului continental și zonelor economice exclusive ale României și Ucrainei în Marea Neagră să poată fi semnat în cel mai scurt timp.

În același timp, partea română dorește să-și reitereze poziția potrivit căreia nici o prevedere a Tratatului privind regimul frontierei de stat, inclusiv menționarea coordonatelor geografice ale ultimului punct al frontierei româno-ucrainene, nu afectează procesul de delimitare a spațiilor maritime și nu prejudiciază asupra soluțiilor acestui proces.”

Față de cele prezentate mai sus, Parlamentul României a adoptat Legea pentru ratificarea Tratatului între România și Ucraina privind regimul frontierei de stat româno-ucrainene, colaborarea și asistența mutuală în problemele de frontieră, semnat la Cernăuți la 17 iunie 2003.